

LIÊN HIỆP CÁC HỘI KHOA HỌC VÀ KỸ THUẬT TP HỒ CHÍ MINH
Ho Chi Minh City Union of Science and Technology Associations

BÁC HỒ TRONG TÂM TƯỞNG CÁC THẾ HỆ NHÀ BÁO CÁCH MẠNG Ở NAM BỘ

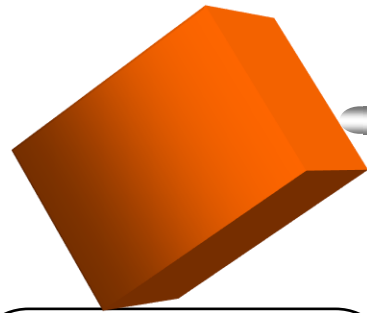

❖ **Đôi điều về tập thể tác giả**

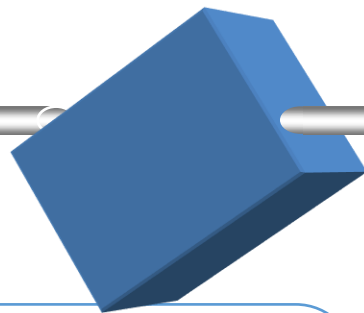
- Bảo vệ luận án Tiến sĩ về Lịch sử Báo chí (1999)
- Hướng nghiên cứu chuyên sâu: Lịch sử Báo chí
- Hiện là Giảng viên Bộ môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, Khoa Lịch sử, Trường Đại học KHXH&NV, ĐHQG-HCM

PGS.TS. Dương Kiều Linh

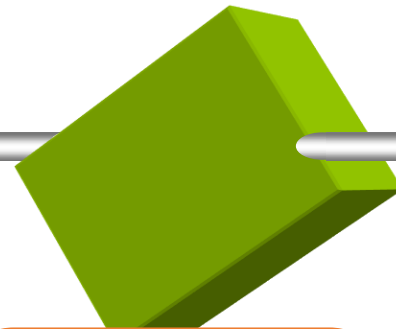
Ý TƯỞNG VÀ KẾT CẤU BÀI THAM LUẬN

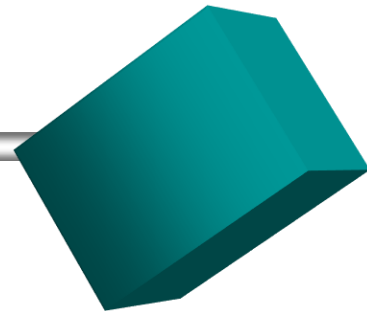
**1. Bác Hồ -
Người khơi
dòng lịch
sử báo chí
cách mạng
Việt Nam**

**2. Sự ra đời,
phát triển và
vai trò của
báo chí cách
mạng Nam
Bộ dưới sự
lãnh đạo của
ĐCSVN và
Chủ tịch Hồ
Chí Minh**

**3. Suy nghĩ
và tình cảm
của các nhà
báo cách
mạng ở Nam
Bộ đối với
Bác Hồ**

4. Kết luận

1. Bác Hồ - Người khơi dòng lịch sử báo chí cách mạng Việt Nam

- Ở Việt Nam, ngày 15-4-1865, *Gia Định Báo* phát hành số đầu tiên.
- Sau khi về Quảng Châu (Trung Quốc), Nguyễn Ái Quốc thành lập Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên và sáng lập báo *Thanh Niên*.

Chủ tịch Hồ Chí Minh là cây bút chính của tuần báo *Thanh Niên*, ngoài ra còn có các đồng chí Lê Hồng Sơn, Hồ Tùng Mậu, Lê Duy Điểm... là những biên tập viên của báo

2. Sự ra đời, phát triển và vai trò của báo chí cách mạng Nam Bộ dưới sự lãnh đạo của ĐCSVN và Chủ tịch Hồ Chí Minh

- Tháng 10-1926, đồng chí Phan Trọng Bình và Nguyễn Văn Lợi được cử về công tác ở Sài Gòn.
- Tháng 3-1929, Kỳ bộ Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên ở Nam Kỳ được thành lập. Để tuyên truyền, Kỳ bộ đã phát hành tạp chí *Bônsovích* và báo *Công Nông Binh*.
- Sau khi Chủ nghĩa Mác - Lênin thâm nhập, báo chí cách mạng ở Nam Bộ phát triển, nhiều nhà văn, nhà báo, trí thức yêu nước chuyển sang đấu tranh theo học thuyết mácxít.

Trong giai đoạn 1936 - 1939, nhiều tờ báo cách mạng được thành lập và xuất bản ở Nam Kỳ, như: *La Lutte*, *Le Peuple*, *Dân Chúng*...; nhiều nhà báo ở miền Bắc và miền Trung lên đường vào miền Nam hoạt động, như: Xích Điều, Nam Quốc Cang, Phan Đăng Lưu,...

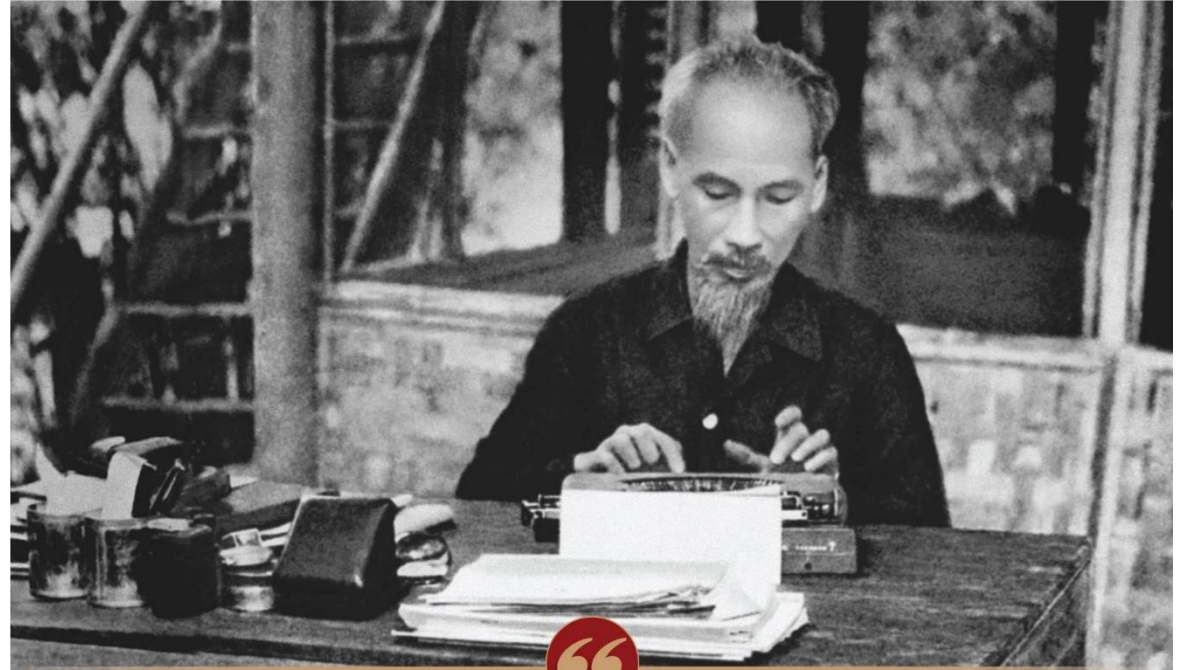
Báo dân chúng - 1938

Mật thám Pháp khám xét báo Lutte

- Thời kỳ tiền khởi nghĩa, ở Sài Gòn, Kiến trúc sư Huỳnh Tấn Phát thành lập báo Thanh niên, có sự cộng tác của Phạm Thiều, Lý Vĩnh Khuông, Xuân Diệu, Bằng Giang; về sau có thêm: Mai Văn Bộ, Huỳnh Văn Tiểng, Lưu Hữu Phước, Nguyễn Hải Trưng, Nguyễn Hữu Ngự, Nguyễn Hoàng Tư...
- Ngày 30-9-1944, tuần báo Thanh niên bị đình bản. Sau ngày Nhật đảo chính Pháp, nhiều trí thức, nhà báo của báo Thanh niên như: Huỳnh Tấn Phát, Huỳnh Văn Tiểng, Nguyễn Việt Nam, Trương Công Cán, Vương Văn Lễ tham dự các lớp học chính trị của Bí thư Xứ ủy Nam Kỳ Trần Văn Giàu.

- Trong kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ, các nhà báo cách mạng Nam Bộ tiếp tục sử dụng ngòi bút để đấu tranh, góp phần đưa cuộc kháng chiến đến thắng lợi cuối cùng.
- Ở miền Nam, tháng 10-1961, Hội Nhà báo Yêu nước và Dân chủ miền Nam được thành lập, do đồng chí Vũ Tùng làm Chủ tịch.

- Năm 1949, trong Thư gửi lớp học viết báo Huỳnh Thúc Kháng, Bác Hồ căn dặn: *Nhiệm vụ của tờ báo là tuyên truyền, cổ động, huấn luyện, giáo dục và tổ chức dân chúng để đưa dân chúng đến mục đích chung.*
- Tại Đại hội lần thứ II Hội Nhà báo Việt Nam ngày 16-4-1959, Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng: *“Báo chí là người tuyên truyền, người cổ động, người tổ chức chung, người lãnh đạo chung”.*
- Tại Đại hội Hội Nhà báo lần thứ III (ngày 8-9-1962), Người khẳng định: *“Cán bộ báo chí cũng là chiến sỹ cách mạng. Cây bút, trang giấy là vũ khí sắc bén của họ”.*

3. Suy nghĩ và tình cảm của các nhà báo cách mạng ở Nam Bộ về Chủ tịch Hồ Chí Minh

❖ Nhà báo Lê Việt Thảo (Hà Nghệ Nhân)

- Đầu năm 1958, khi còn tác nghiệp báo chí ngoài Hà Nội, nhà báo Lê Việt Thảo có dịp được đi lấy tin và viết bài nhân dịp Hồ Chủ tịch đến thăm nông dân xã Việt Hưng (ngoại thành Hà Nội)...
- Sau khi đọc bài, Bác nhận xét: Ngòi bút của chú không công bằng: viết về Bác thì đậm đà, còn về cô Bí thư chi bộ xã và công việc nông dân vất vả... chẳng thấy chú viết được mấy giòng. Lần sau chú ý đến điều này nhé.
- Nhà báo kể: sau đó, Bác cầm bút cắt đi khá nhiều và sửa thành một tin gọn. “Bác cười và nhìn tôi với ánh mắt độ lượng: Chắc là “tác giả” không vui lắm đâu. Chú bằng lòng nhé”... Bài giảng về **“Quan điểm quần chúng”** trong công tác báo chí mà Bác răn dạy thật nhẹ nhàng, sâu xa mà thấm thía.

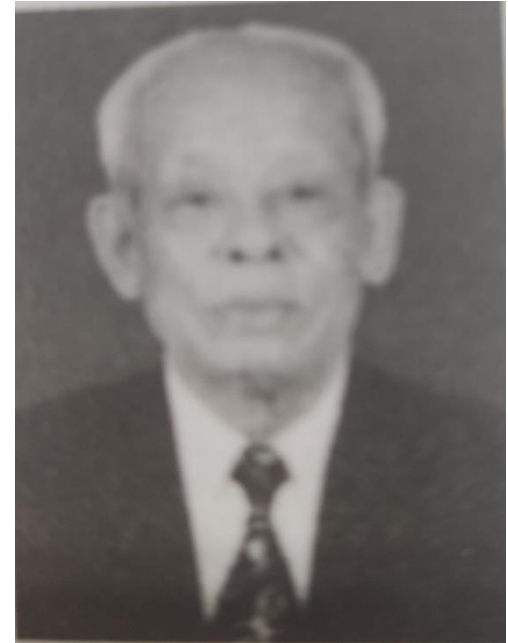

Chân dung nhà báo Lê Việt Thảo
(Hà Nghệ Nhân)

Ảnh từ Hồi ký **Tôi học viết báo** (trong Hồi ký của các nhà báo lão thành tại Thành phố Hồ Chí Minh, tập 2, Nxb. Văn học, 2004, tr. 232-238.

❖ Nhà báo Đào Phương Nguyên (Nguyễn Đức Đạo)

- Trong thời gian học lớp đào tạo cấp tốc về nghiệp vụ thông tấn báo chí (3 tháng) do Ban Thống nhất Trung ương và Thông tấn xã mở (Hà Nội), nhà báo Đào Phương Nguyên được được trường chọn đi dự lễ kỷ niệm sinh nhật Đảng Xã hội do cụ Nguyễn Xiển làm Chủ tịch.
- Đến dự Lễ còn có Bác Hồ. Tuy nhiên, khi Bác giao tay vẫy chào mọi người và ôm hôn thắm thiết cụ Nguyễn Xiển, nhà báo lại không chụp được bức ảnh nào do chiếc đèn gắn bóng “ma nhê” Trung Quốc bị ảm, ông kể: “Thế là tôi không chụp được kiểu ảnh quan trọng này. Thảm buồn và lo không hoàn thành nhiệm vụ, tôi xếp máy ảnh lại lui về phía cuối hội trường, cặm cụi, ngồi sửa lại cây đèn chớp mà mồ hôi tuôn ra ướt đầm cả áo”.

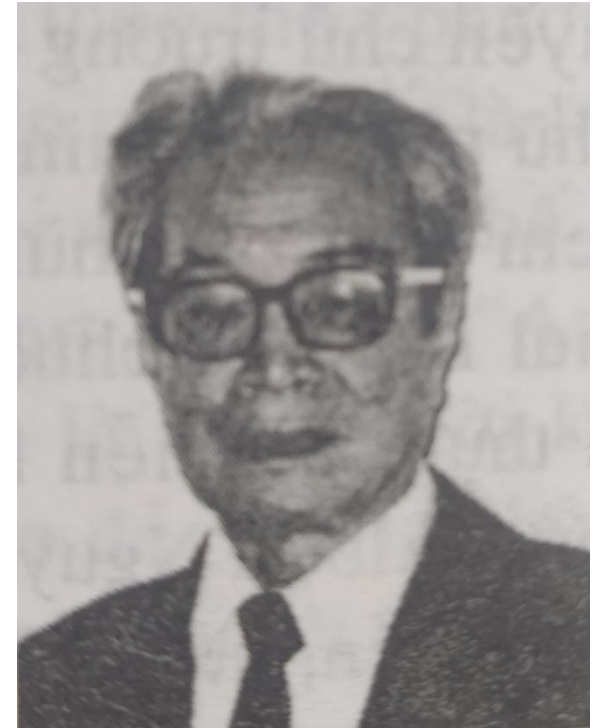
Chân dung nhà báo Đào Phương Nguyên (Nguyễn Đức Đạo) - người hai lần vinh dự được gặp Bác Hồ

*Ảnh từ Hồi ký **Hai lần vinh dự được gặp Bác Hồ** (trong Hồi ký của các nhà báo lão thành tại Thành phố Hồ Chí Minh, tập XIII, Nxb. Văn hóa - Văn nghệ, 2016, tr. 20-23.*

- Cuối buổi lễ, sau khi chào tạm biệt mọi người. Bác Hồ tiến đến chỗ nhà báo và nói, đại ý: “Có phải lúc vào đầu cháu chụp không được ảnh phải không?”. Rồi Bác ghé sát tai cụ Nguyễn Xiển nói: “Chừ tôi và Cụ ôm hôn lại thật lâu, giúp chú “phó nháy” này chụp lại ảnh, kéo phóng viên mà không có ảnh lấy gì mà đăng báo!”.
- Sau này, năm tháng nơi chiến trường, mỗi lúc gặp phải gian nan, vất vả “Cái chết kề bên sự sống!”, nhà báo Đào Phương Nguyên luôn ghi nhớ tấm lòng thương yêu nghề nghiệp của Bác dành cho, để vượt qua, xông lên làm tròn nhiệm vụ...

❖ Nhà báo Trần Cửu Kiến

- Đầu thập niên 50 thế kỷ XX, ông bị bắt giam vào Khám lớn Sài Gòn sau đó bị quân địch đưa về Khám lớn Chí Hòa.
- Trong ngục tù, ông và các đồng chí đã cho xuất bản nhiều tờ báo như *Tung Xiềng, Phá Ngục, Quyết Tử...*
- Mặc dù chưa có vinh dự được gặp Bác Hồ nhưng ông luôn nhớ và lấy Bác là tấm gương sáng về ý chí, nghị lực... để tiếp tục đấu tranh với thực dân, góp phần giác ngộ các anh chị em trong ngục tù.

Chân dung nhà báo Trần Cửu Kiến
*Ảnh từ Hồi ký **Vào tù, tiếp tục đấu tranh và viết báo** (trong Hồi ký của các nhà báo lão thành tại Thành phố Hồ Chí Minh, tập II, Nxb. Văn học, 2004, tr. 105-113.*

4. Kết luận

- ✓ Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm, luôn đề cao vai trò, trân trọng và động viên đội ngũ trí thức.
- ✓ Chủ tịch Hồ Chí Minh sáng lập nền báo chí cách mạng Việt Nam.
- ✓ Qua một số câu chuyện của các nhà báo, chúng ta hiểu thêm về Chủ tịch Hồ Chí Minh và *những ảnh hưởng, dấu ấn của Người đến quá trình trưởng thành của người làm báo, những thắng lợi của báo chí cách mạng Nam Bộ.*
- ✓ Phong cách báo chí và những lời chỉ dạy của Người mãi là “kim chỉ Nam” để các nhà báo luôn giữ **“tâm sáng, lòng trong, bút sắc”** để đóng góp vào sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc.